

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 338/2010-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. septembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť B. B., B., Š. C., B., M. C., B., a K. C., B., zastúpených advokátom JUDr. D. T., B., vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok, na súdnu ochranu a na súdne konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaniach vedených Okresným súdom Bratislava II pod sp. zn. 11 C 456/99 a Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. 12 Co 42/2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť B. B., Š. C., M. C. a K. C. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. júla 2010 doručená sťažnosť B. B., B., Š. C., B., M. C., B., a K. C., B. (ďalej aj „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok, na súdnu ochranu a na súdne konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2

Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaniach vedených Okresným súdom Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 11 C 456/99 a Krajským súdom v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 12 Co 42/2008. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 21. júla 2010.

Zo sťažnosti vyplýva, že kúpnu zmluvou z 5. februára 1958 K. C. spolu so svojim už zomrelým manželom ako kupujúci nadobudli od predávajúceho do vlastníctva viacero pozemkov nachádzajúcich sa v katastrálnom území P. Po smrti manžela na základe uznesenia bývalého Obvodného súdu Bratislava 2 sp. zn. D 934/93 zo 17. mája 1993 nadobudli ideálnu polovicu týchto pozemkov B. B., Š. C. a M. C. V roku 1994 boli pozemky zamerané geometrickým plánom a vytvoril sa z nich jeden pozemok vo výmere 1 932 m² (ďalej len „sporné pozemky“).

H. B. (ďalej len „žalobca“) podalo 26. novembra 1999 žalobu o určenie, že je výlučným vlastníkom sporných pozemkov s tvrdením, že kúpnu zmluvou ešte zo 4. februára 1965 ich predala K. C. s manželom kupujúcemu československému štátu – K. v B. (ďalej len „štát“). Kúpna zmluva nebola nikdy zaslaná príslušným orgánom na účely zápisu vlastníckeho práva, keďže to vtedy nebolo podmienkou. Na základe zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov prešlo vlastnícke právo na žalobcu. Keďže sporné pozemky boli už raz predané právnomu predchodcovi žalobcu a keďže K. C. bola jednou z predávajúcich, podľa názoru žalobcu uviedla súd do omylu, pretože dobre vedela, že spolu s manželom prestala byť spoluvlastníčkou sporných pozemkov. O existencii kúpnej zmluvy bol informovaný aj M. C. a svojim podpisom potvrdil, že originál zmluvy mu bol predložený. Sťažovatelia sa v konaní bránili tvrdením, že v skutočnosti K. C. s manželom údajnú zmluvu zo 4. februára 1965 nikdy nepodpisali. Ak aj napriek tomu žalobca v konaní predložil zmluvu vo fotokópii, išlo iba o fotokópiu kúpnej zmluvy, ktorá bola doslova „vyrobená“ po roku 1965 na ten účel, aby mohol žalobca tvrdiť, že sporné pozemky boli predané štátu. Skutočnosti, že ku kúpe nedošlo, nasvedčovala jednak správa M. B. z 30. októbra 1992, podľa ktorej k výkupu, ale ani

k vyvlastneniu sporných pozemkov nedošlo. Ďalej túto skutočnosť potvrdil aj generálny investor B. (ďalej len „generálny investor“) listom zo 16. septembra 1992 a 7. októbra 1992. Práve s poukazom na túto skutočnosť, hoci sťažovatelia z opatrnosti podali návrh na vydanie sporných pozemkov v rámci reštitúcií, k ich vydaniu nedošlo z dôvodu, že nedošlo k zániku ich vlastníckeho práva. V opačnom prípade by totiž P. ú. B. musel schváliť dohodu o reštitučnom vydaní pozemkov. Rozsudkom okresného súdu sp. zn. 11 C 456/99 z 23. mája 2005 bolo určené, že žalobca je vlastníkom sporných pozemkov. Okresný súd nepochyboval o vlastníckom práve žalobcu. Hoci nebolo možné nájsť originál kúpnej zmluvy zo 4. februára 1965, z fotokópie vyplýva, že zmluva bola vlastníkami podpísaná, keďže ich podpisy boli úradne overené požadovaným spôsobom. Na základe odvolania sťažovateľov rozsudkom krajského súdu sp. zn. 12 Co 42/2008 z 5. mája 2010 bol rozsudok okresného súdu potvrdený. Podľa názoru krajského súdu okresný súd vykonal dôsledné dokazovanie a dospel k správne právnemu záveru.

Podľa názoru sťažovateľov došlo k porušeniu označených článkov ústavy a dohovoru. Konanie na okresnom súde nemožno charakterizovať ako činnosť, ktorou by súd v primeranej lehote, spravodlivo a napokon aj nestranne prerokovávanú vec rozhodol. Konanie sa právoplatne skončilo až 4. júna 2010, teda po viac ako 10 rokoch, čo nemožno považovať za konanie v primeranej lehote. Okresný súd tým jednoznačne porušil čl. 48 ods. 2 ústavy. Rozsudok okresného súdu nemožno však charakterizovať ani ako nestranný a spravodlivý, čo zakladá porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Žalobca totiž nepredložil taký dôkaz, ktorý by jednoznačne a nad akúkoľvek pochybnosť potvrdil, že došlo k uzavretiu kúpnej zmluvy zo 4. februára 1965. Predložená fotokópia je takmer naisto falzifikátom. Už voľným okom sa dá vidieť, že prvá strana kúpnej zmluvy bola napísaná iným mechanickým strojom ako druhá strana. Navyše M. C. 18. októbra 1995 bolo predložené na nahliadnutie také vyhotovenie kúpnej zmluvy, v ktorom na druhej strane chýbal podpis a pečiatka zodpovednej osoby konajúcej v mene kupujúceho. Existujú preto presvedčivé dôkazy toho, že k prevodu vlastníckeho práva na štát nedošlo.

Sťažovatelia navrhujú vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy (v texte navrhovaného nálezu je zrejme omylom označený čl.

46 ods. 2 namiesto čl. 46 ods. 1, pozn.) a dohovoru v konaniach vedených okresným súdom pod sp. zn. 11 C 456/99 a krajským súdom pod sp. zn. 12 Co 42/2008 s tým, aby rozsudky okresného súdu z 23. mája 2005 a krajského súdu z 5. mája 2010 boli zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Požadujú tiež zaplatenie finančného zadosťučinenia pre všetkých sťažovateľov v úhrnnej sume 5 000 € od okresného súdu a 5 000 € od krajského súdu. Napokon požadujú aj náhradu trov konania, a to po 1 797,96 € od oboch všeobecných súdov.

Z rozsudku krajského súdu č. k. 12 Co 42/2008-351 z 5. mája 2010 vyplýva, že ním bol potvrdený rozsudok okresného súdu č. k. 11 C 456/99-187 z 23. mája 2005. Podľa názoru krajského súdu okresný súd vykonal dôsledné dokazovanie a vyvodil aj správny právny záver. Je síce pravdou, že žalobca nepredložil originál kúpnej zmluvy, avšak je nesporné, že predložil jej fotokópiu. Na kúpnej zmluve boli overené podpisy Š. C. a K. C., ako predávajúcich, ako aj podpis zodpovedného pracovníka konajúceho v mene štátu. Vzhľadom na skutočnosť, že došlo k úradnému overeniu podpisov účastníkov kúpnej zmluvy, nebol daný dôvod na spochybňovanie pravosti týchto podpisov. Aj z výpovedí účastníkov vyplynulo, že Š. C. mal vôľu sporné pozemky previesť na štát, lebo sa obával, že v opačnom prípade by mohol mať nepríjemnosti v práci (pracoval ako lodník na Dunaji a cestoval do zahraničia). B. B. uviedla, že sporné pozemky mali byť jej rodičom násilím odobraté. M. C. uviedol, že z detstva sa pamätá, ako rodičia spomínali, že im záhradu zobrali a že sa mala použiť ako stavebný dvor pre spoločnosť I. K. C. síce uviedla, že kúpnu zmluvu nepodpísala, na jej výpoveď však krajský súd neprihliadol, lebo aj jej podpis bol riadne úradne overený. Navyše menovaná potvrdila, že sa o sporné pozemky nikdy nezaujímal, a potom, ako aj manžel povedal, že by im ich mali zobrať, tam už nikdy nebola. Až v roku 1990 po smrti manžela sa začala o vec zaujímať a až vtedy zistila, že sporné pozemky sú vedené stále ako ich vlastníctvo. To znamená, že sa nesprávala ako vlastníčka sporných pozemkov a že všetci sťažovatelia sa ako vlastníci začali správať až od roku 1995, keď začali platiť daň za sporné pozemky. Pokiaľ sa sťažovatelia odvolávajú na stanovisko generálneho investora, podľa ktorého sporné pozemky neboli vyvlastnené, tento nemusel mať v čase podania svojho stanoviska vedomosť o existencii kúpnej zmluvy.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Na rozhodnutie o tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti konaniu vedenému okresným súdom pod sp. zn. 11 C 456/99 pre porušenie čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, ak túto ochranu neposkytujú všeobecné súdy. Proti rozsudku okresného súdu bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľov mal krajský súd v odvolacom konaní. Tým je zároveň vylúčená

právomoc ústavného súdu. K tomu treba dodať, že sťažovatelia svoje právo podať odvolanie aj využili.

Sťažnosť v časti namietajúcej porušenie základného práva na súdne konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. na konanie v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 11 C 456/99 je oneskorene podaná.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Konanie na okresnom súde sa skončilo rozsudkom z 23. mája 2005. Tým skončili aj prípadné prietahy v tejto inštancii. Preto ak bola sťažnosť odovzdaná na poštovú prepravu až 21. júla 2010, stalo sa tak dávno po uplynutí zákonnej dvojmesačnej lehoty.

Zvyšok sťažnosti považuje ústavný súd za zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani

právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

Z hľadiska namietaného porušenia základného práva na súdne konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. na konanie v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 12 Co 42/2008 treba poukázať na skutočnosť, že v čase podania sťažnosti bolo odvolacie konanie už ukončené, keďže vo veci bol vyhlásený a doručený rozsudok krajského súdu, ktorý nadobudol aj právoplatnosť. Práve preto už neexistoval stav neistoty na strane sťažovateľov týkajúci sa výsledku odvolacieho konania.

V súvislosti s namietaným porušením základného práva vlastníť majetok a na súdnu ochranu podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 12 Co 42/2008 považuje ústavný súd za potrebné uviesť, že jadrom podanej sťažnosti je nespokojnosť sťažovateľov s hodnotením dôkazov všeobecnými súdmi. Podľa názoru sťažovateľov žalobca nepreukázal nad akúkoľvek pochybnosť uzatvorenie kúpnej zmluvy, na základe ktorej mal štát vlastnícke právo k sporným pozemkom nadobudnúť. Všeobecné súdy však napriek tomu považovali existujúce dôkazy predložené žalobcom za dostatočné.

Z pohľadu ústavného súdu treba uviesť, že odôvodnenie rozsudku krajského súdu nemožno považovať ani za arbitrárne, ale ani za zjavne neodôvodnené, pretože krajský súd

logicky a presvedčivo vysvetľuje, na základe akých skutočností dospel v súlade s okresným súdom ku skutkovému záveru, podľa ktorého kúpna zmluva bola riadne uzavretá. Nespokojnosť sťažovateľov s týmto záverom však sama osebe bez ďalšieho neznamena porušenie označených práv. Ústavný súd preto nemá dôvod do skutkových záverov krajského súdu zasahovať.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. septembra 2010